

בנתכין לזרוק ארבע זרק שמונה, פטור, שהרי החפץ לא נח במקום שחשב שינוח (רש"י; רשב"א בשם רב האי גאון). ויש שפירש, שקושיית הגמ' היא רק על נתכין לזרוק ארבע זרק שמונה, שכיין שהחפץ לא נח במקום שחשב שינוח פטור, אבל בנתכין לזרוק שמונה זרק ארבע, נשאר הדין למסקנא שחייב (רשב"א, וכתב כן גם בדעת הרמב"ם ש"ת ג, כא; מאירי).

הָאָ אַרְבַּע דְּלֵא זְרִיק אַרְבַּע לֵא מִיְדִירְקִי לִיה תַּמְנִי - בתמיהה, הרי בנתכין לזרוק שמונה אינו צריך את ההנחה בסוף ארבע בשביל זדיקת השמונה, ואם כן כאשר החפץ נח בסוף ארבע, לא נתקיימה מחשבתו, ופטור (רש"י). ואפילו אם 'קלוטה כמה שהונחה', וכאשר החפץ עבר ארבע אמות ברשות הרבים נחשב כהונח, והרי הנחה זו מוכרחת, שבלעדיה אין החפץ יכול לעבור שמונה אמות, מכל מקום אינו דומה לכתב 'שם' מ'שמעון', שרוצה לכתוב 'שם' כדי לכתוב בהמשך 'שמעון', אבל כאן אינו רוצה ואינו צריך שהחפץ יחשב כמונח בסוף ארבע כדי שיעבור שמונה, ולכן אם נח ממש בסוף ארבע, לא נתקיימה מחשבתו ופטור (קהלות יעקב מו, א, וראה רעק"א שהניח בצע"א).

הסוברים (ראה לעיל ד"ה ולא) שנתכין לזרוק שמונה זרק ארבע חייב גם למסקנת הגמ', מפרשים שברבי הגמ' כאן הם תירוץ על הקושיא 'מי דמי וכו', ולפירושה קושיית הגמ' היא, בשלמא הכותב 'שם' מ'שמעון' חייב, הואיל וצריך לכתוב שם כדי לכתוב שמעון, ונתקיימה מחשבתו, אבל נתכין לזרוק שמונה זרק ארבע, הרי אינו צריך שהחפץ ינוח בסוף ארבע כדי שינוח בסוף שמונה, ואם כן לא נתקיימה מחשבתו ומדוע חייב. ומתרתת הגמ' 'כמה דלא זריק' וכו', כלומר, הואיל ואי אפשר שהחפץ ינוח בסוף שמונה אלא אם כן יעבור ארבע אמות, גם כשנח בסוף ארבע הרי זה בכלל מחשבתו, ונחשב שנתקיימה מחשבתו (רשב"א: ח' ה"ר); י"טב"א בשם י"ג. ויודעת בגמ' שונה במקצת מהגירסא שלפנינו).

■ להלכה, המתכין לזרוק שמונה אמות ברשות הרבים, ונח החפץ בסוף ארבע, חייב, שהרי נעשה כשיעור המלאכה, וגם נעשית מחשבתו, שהדבר ידוע שאין זה החפץ מגיע לסוף שמונה עד שיעבור על כל מקום ומקום מכל השמונה אמות. אבל אם נתכין לזרוק ארבע ונח החפץ בסוף שמונה, פטור, לפי שנח במקום שלא חשב שיעבור או ינוח בו. אכן, אם חשב בעת זדיקה שינוח החפץ בכל מקום שרצה, חייב (רמב"ם ש"ת ג, כא).

הַזֶּרֶק מִשְׁשֵׁי הָרִבִּים וְכוּ' וְרִשּׁוֹת הַיְחִיד כְּאֲמַצְעֵ אַרְבַּע אֲמוֹת תֵּיבִי - ואפילו אם הארבע אמות הן על ידי צירוף, מקצתן ברשות הרבים זו, ומקצתן ברשות הרבים זו (רש"י; וראה רמב"ם שבת יג, יז), אבל אין הטלת ברשות היחיד שבאמצע מצטרף לשיעור ארבע אמות (רלב"ג שמות כ, בדעת הרמב"ם שם, הובא במרכבת המשנה שם), שגדר איסור טלטול ברשות הרבים הוא טלטול והעברת החפץ ארבע אמות ברשות הרבים, והעברת החפץ ברשות הרבים היא גוף המלאכה, ולכן אין הטלת ברשות היחיד מצטרף לשיעור ארבע אמות (תוצאות חיים ז, ג). ויש שפירש, שאף הטלת ברשות היחיד שבאמצע מצטרף לשיעור ארבע אמות, ואם החפץ הלך מקצת ארבע אמות ברשות הרבים זו, ומקצתן ברשות היחיד, ומקצתן ברשות הרבים זו, חייב (רלב"ג שם), שגדר איסור טלטול ברשות הרבים הוא שינוי מקום החפץ מתחילת ארבע אמות לסוף ארבע אמות ממקומו הראשון, אבל העברת החפץ ברשות הרבים אינה מגוף המלאכה, ולכן גם אם באמצע עבר ברשות היחיד, חייב (תוצאות חיים שם). וראה קהלות יעקב כתובות לב).

לְמִימְרָא דְמַחֲבִיב רַבִּי אֶתוּלְדָה בְּמָקוֹם אָב - ואף שהברייתא עוסקת בזרוק, וגם הוצאה על ידי זדיקה היא תולדה, כוונת הגמ' שכשם שרבי מחייב על הוצאה והכנסה על ידי זדיקה, שהן שתי תולדות מאותו אב, כך מחייב על תולדה במקום אב, שהא בהא תליא (תוצאות חיים ז, ז).

מַחֲבִיב הֵיךְ רַבִּי יְהוּדָה שְׁתִּים וְכוּ' - וחכמים סוברים שאינו חייב אלא אחת על ההוצאה, אבל על ההעברה ברשות הרבים אינו חייב, שקלוטה אינה נחשבת כהונחה, ואם כן הרי החפץ לא נח ברשות הרבים, ואינו חייב במעביר ארבע אמות ברשות הרבים אלא אם עקר והניח ברשות הרבים בתחילתו וסופו (רש"י). ואף לדעת הסוברים (ראה ביאורים לעיל ע"א ד"ה אילמא) שהמעביר ארבע אמות ברשות הרבים חייב גם אם לא היתה העקירה וההנחה ברשות הרבים, כאן כיון שחייב על ההוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, אי אפשר לחייבו על אותו מעשה גם משום מעביר ארבע אמות ברשות הרבים, שאין לחייבו על מעשה אחד משום שתי מלאכות, דוקא לרבי יהודה שקלוטה נחשבת כהונחה, חייב גם על הטלת ברשות הרבים, שכיין שנחשב שהונח ברשות הרבים קודם שהעבירו ארבע אמות, עקירתו וטלטולו ברשות הרבים הם מעשה בפני עצמו (קהלות יעקב ה, ב, וראה שם עוד בזה; וראה תוצאות חיים ג).

ויש שפירש, שלחכמים אינו חייב על ההעברה, משום שאין חייבים על תולדה שעשאה עם האב, ורבי יהודה סובר שחייב (ריטב"א; וראה חתם סופר).

דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר אֲמַרִּין קְלוּטָה כְּמָה שְׁהוֹנְחָה וְכוּ' - ומדובר שאמר שרוצה שהחפץ יצא לרשות הרבים ויהיה נחשב כמונח בה לענין שבת, וכיון שנחשב כמונח מדין קלוטה כמה שהונחה, נתקיימה מחשבתו וחייב, אבל אם אמר שרוצה שהחפץ יצא לרשות הרבים וינוח בה, אינו חייב עד שינוח ממש בקרקע רשות הרבים (רמב"ן, ורשב"א וריטב"א בשמו).

ועל העברת החפץ ברשות הרבים אינו חייב, משום שהעברה ארבע אמות ברשות הרבים היא תולדה, ואינו חייב על תולדה שעשאה עם האב (רש"י: ז), או, משום שכיון שאמר שרוצה שהחפץ ינוח מיד ביציאתו לרשות הרבים, אם כן כאשר החפץ נח בסוף ארבע אמות ברשות הרבים, לא נתקיימה מחשבתו (מהרש"א).

ואע"פ שרבי יהודה חיובו על ההוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ולא על הטלת ברשות הרבים, הברייתא דיברה דוקא באופן שהחפץ עבר ארבע אמות ברשות הרבים, שבזה סוברים חכמים שפטור, שכיין שקלוטה אינה כמה שהונחה [כדלהלן בגמ'], לא נתקיימה מחשבתו שרצה שתנוח מיד ביציאתו, אבל אם החפץ נח בפחות מארבע אמות מתחילת הילוכו ברשות הרבים, גם חכמים מודים שחייב, כיון שנחשב שנח מיד ביציאתו, ונתקיימה מחשבתו (מרומי שדה; וראה תוס' ר"ד, ורעק"א, שהניחו בקושיא).

נִתְפָּוּן לְזֶרֶק אַרְבַּע זֶרֶק שְׁמָנָה מָה - שמא דוקא בנתכין לזרוק שמונה זרק ארבע חייב, שכיין שכונותו היתה שהכלי יעבור בזריקתו את כל השמונה אמות, אם כן כל השמונה אמות הן מקום הראוי לכלי לנוח בהן, ונתקיימה מחשבתו, אבל בנתכין לזרוק ארבע זרק שמונה, הכלי נח במקום שלא רצה שיהיה בו כלל, ולא נתקיימה מחשבתו (ח' ה"ר) בפירוש שני; וכן משמע ברמב"ם שבת יג, כא).

וְלֵאָ הֵינּוּ דְאָרַם לִיה רַבִּינָא וְכוּ' - ומשמע שאם לא אמר 'כל מקום שתרתה תנוח', אינו חייב אלא אם כן החפץ נח במקום שחשב שינוח, ואם כן, בנתכין לזרוק שמונה זרק ארבע, וכן